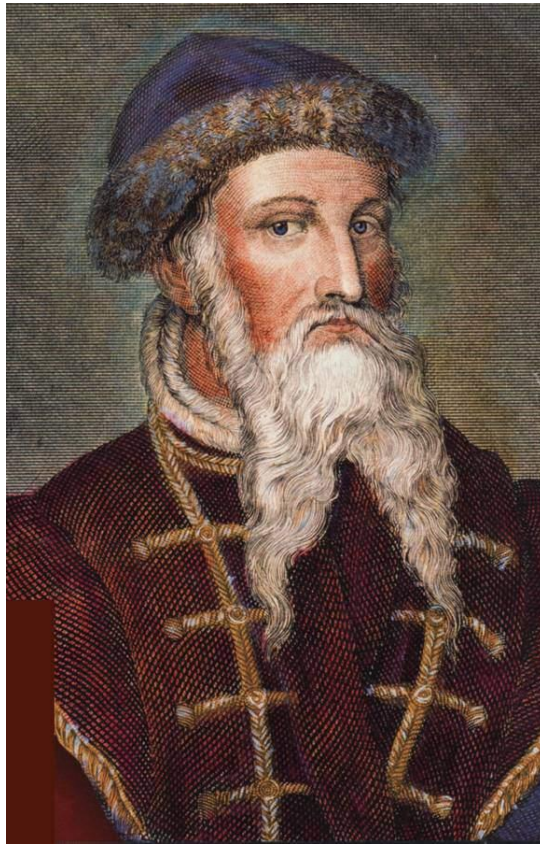

REFERAT

Wynalazek druku i drukarnia Gutenberg

AUTOR: PAULINA KACZMARZYK

Jan Gutenberg, właściwie **Jan Gensfleisch**, niem. **Johannes Gensfleisch zur Laden zum Gutenberg** (ur. ok. 1399, zm. 3 lutego 1468) – złotnik i drukarz moguncki, niemiecki rzemieślnik, twórca pierwszej przemysłowej metody druku na świecie.

Życiorys:

Działalność Gutenberga przypada na okres rozwoju drukarstwa w zachodniej Europie. Początkowo Gutenberg stosował znane już wcześniej w Europie czcionki drewniane, z czasem opracował własną wersję czcionek metalowych (również znanych już w Europie, posługiwał się także czcionkami glinianymi. Skonstruował specjalny aparat do ich odlewania, w którym nowością było używanie wymiennych matryc. Zaprojektował również własną wersję prasy drukarskiej na wzór znanych już pras introligatorskich.

W 1448 r. założył w Moguncji drukarnię. W 1455 r. ukazała się drukiem tzw. Biblia Gutenberga, której jeden egzemplarz można oglądać w muzeum diecezjalnym w Pelplinie.

Zmarł w biedzie.

Rodzina: matka – Else Wirich, ojciec – Johansosn Gutenberg, bracia – Johann Gutenberg, Alfred Gutenberg, Karmelt Gutenberg.

Wynalezienie druku przez Gutenberga

W starożytnej i średniowiecznej **Europie** nie znano innych metod powielania tekstu niż jego ręczne przepisywanie. Techniki polegające na odbijaniu znaku czy obrazu w glinie, na tkaninach lub pergaminie znano co prawda już w **Mezopotamii**, starożytnej **Grecji** i **Turcji**, lecz miały one raczej jednorazowe zastosowanie i nie służyły do powielania dłuższych tekstów. Kultury **Dalekiego Wschodu**, zwłaszcza chińska i koreańska, od wieków stosowały druk właśnie do sporządzania dłuższych dokumentów. Papier, wynaleziony przez **Chińczyków** około **II wieku** n.e., początkowo zadrukowywano przez odciskanie na nim drzeworytów pokrytych tuszem, zaś około roku **100** n.e. zastosowano ruchome ceramiczne, później zaś metalowe i drewniane czcionki. W roku **1107** w Chinach wynaleziono druk kolorowy. Z **Chin**, **Korei** i **Japonii** druk rozprzestrzenił się na zachód, pod koniec **XII wieku** dotarł do **Persji**.

Wynalezienie druku w Europie

Dopiero **Johannes Gutenberg** połączył techniki znane wcześniej w **Europie** (a być może również inspirował się **chińskim** wynalazkiem druku, który znany był ówczesnie w **Konstantynopolu**), lecz

zamiast odbijania całych stron zdecydował się na składanie tekstu z pojedynczych liter. Kolejną innowacją **Gutenberga** było zastosowanie **prasy** do nanoszenia tuszu na papier, co pozwoliło na znacznie szybsze powielanie tekstu. Druk pojawił się w wieku XVI i jest związany z nazwiskiem Jana Gutenberga, który od roku 1434 prowadził badania nad ruchomymi czcionkami, zwieńczone sukcesem w roku 1440. Oczywiście, jak to bywa w przypadku odkryć, badania Gutenberga nie były niczym innowacyjnym, już od długiego czasu pracowano nad sposobem szybszego powielania tekstu i możliwości wydawania go w większej ilości egzemplarzy. Gutenberg jednak jako pierwszy z powodzeniem zastosował ruchomą czcionkę, a jednocześnie stworzył prasę drukarską, która umożliwiała odbijanie egzemplarzy. Na przełomie 1455/1456 tą metodą została wydana 42 wierszowa Biblia łacińska. Zachowało się 46 jej egzemplarzy, w tym jeden w Polsce.

Technika drukarska Gutenberga

Johannes Gutenberg (właściwie **Johannes Gensfleisch zum Gutenberg**) swoje pierwsze druki wykonywał już w pierwszej połowie **XV wieku** w **Strasburgu**. Do drukowania używał ołowiano - cynowych czcionek odlewanych w miedzianych matrycach. Pojedyncze czcionki układano w wersy, dbając o ich równą długość (**justowanie**), wersy składano w kolumny i tak przygotowaną stronę odbijano na papierze za pomocą **prasy drukarskiej**. Początkowo drukowano tylko jedną stronę jednocześnie, lecz wraz z udoskonalaniem prasy drukarskiej rosła liczba stron kopiowanych jednorazowo. Książki **Gutenberga** były drukowane jedynie czarnym tuszem, barwne inicjały ilustracje nanoszono ręcznie na już wydrukowaną stronę.

Początkowo **Johannes Gutenberg** drukował głównie podręczniki, kalendarze i drobne druki religijne. Największym i najstawniejszym jego dziełem jest łacińska Biblia, zwana **Biblią Gutenberga**.

Biblia Gutenberga

Dzięki nawiązaniu współpracy z **Johannesem Fustem**, mogunckim złotnikiem i bankierem, **Gutenberg** otworzył drugą, nowocześniejszą drukarnię. **Biblia 42 - wierszowa** powstała w latach **1452 - 1455** w nakładzie około **180** egzemplarzy, z czego trzydzieści wydrukowano na pergaminie, a około 150 na papierze, który w owym czasie powoli wypierał droższy pergamin.

Biblia Gutenberga została wydrukowana **gotycką** czcionką, w układzie dwóch kolumn na stronę, każda kolumna liczy 42 wiersze, stąd nazwa. Ponieważ inicjały i inne zdobienia zostały dodane ręcznie już po wydrukowaniu dzieła, Biblia przypomina dzieło kopisty, a nie drukarza i jest uważana za jedno z arcydzieł sztuki **typograficznej**. Współcześnie istnieje **48** egzemplarzy **Biblii Gutenberga**, w tym jeden znajduje się w **Polsce**, w bibliotece seminarium duchownego w **Pelplinie**.

Druk umożliwił rozwój prasy, przyspieszył przekazywanie informacji, obniżył poziom analfabetyzmu. Wynalazek Gutenberga okazał się bardzo praktyczny, toteż szybko zyskał szerokie zastosowanie. Pod koniec XV w. istniało już 250 drukarni w różnych krajach europejskich. Książki przestały być kosztownym unikatami.

Drukarnia Gutenberga

Biblia Gutenberga